

LIBER DECIMUSTERTIUS.

DE CÆTERIS AD DIÆCESANAM SYNODUM

PERTINENTIBUS.

Ut quæcumque ad hoc argumentum pertinent, exequamur, nonnulla supersunt adnotanda, quæ aut in fine Synodi, aut Synodo jam absoluta, fieri solent; & quæ exinde oriuntur difficultates, restant breviter enucleandæ.

CAPUT PRIMUM.

De verbo placet, quo Synodales Constitutiones solent alibi ab Abstantibus approbari.

In pluribus diœcesibus usus invaluit, ut, lectis Synodalibus Constitutionibus, omnium, qui Synodo adsunt, exquiratur consensus, per verbum *Placet*, à singulis exhibendus. Huic verò consuetudini adstipulatur Pontificale Romanum, quod agens de ordine ad Synodum, ait; *Post hæc leguntur Constitutiones si quæ sint, per Synodum approbandæ*; ex quo colligi videtur, consensum saltem majoris partis eorum, qui Synodo intersunt; necessarium esse, ut Constitutiones per Episcopum editæ robur obtineant & efficaciam parendique obligationem in universam inducant discesim, juxta ea, quæ de sensu & vi verbi *Placet* leguntur in *comment. nov. ad Concilium Eliberitan. tom. 1.* Collectionis Conciliorum Hispaniæ Cardinalis de Aguirre pag.

327. Equidem Joannes Petrus Gibert in suo corpore juris Canon. tom. 1. part. tit. 18. satis prolixam concinnavit Dissertationem de auctoritate Presbyterorum in Synodo Diœcesana, ubi pluribus suadere conatur, eosdem ad Synodum vocatus habere votum decisivum; additque, quod si hoc illis adjudicetur, consultivum saltem debeat omnino iisdem attribui.

II. Verùm, rem aliter se habere, fateri compellitur, qui declinare velit errorem Aerii, à Calvino renovatum. Aerius, Presbyter Arianus quarto Ecclesiæ sæculo, cum Episcopatum, quem ambiverat, non fuisset assecutus, ut se ipsum solaretur, docuit, nihil planè discriminis intercedere inter Episcopum, & Presbyterum, sicut refert S. Epiphanius *hæres. 75.* Extinctam Aeri hæresim, inclinante sæ-

cu-

eulo xiv. excitavit Joannes Wiclefus, à quo eandem hausit Calvinus, qui *Instit. cap. 8. num. 52.* asserit, Episcopum nullum habere in Presbyteros dominatum, sed eas tantum partes, quas habet Consul in Senatu, ut refertur de negotiis, sententias roget. . . & quod communi consilio decretum fuerit, exequatur. At Ecclesiæ Catholice firmissimum dogma est, Episcopos esse superiores Presbyteris, non solum potestate Ordinis, sed etiam jurisdictionis. Hanc veritatem, contra Calvinum, definivit Tridentinum *sess. 23. de Sacram. Ord. can. 6.* eandemque iterum impetit à Calvini assecla Salmasio, sub larvato nomine Wallonis Messalini, strenuè propugnavit Petavius tribus de Ecclesiastica Hierarchia libris; idemque contra Blondellum, ejusdem sectæ Calvinianæ ministrum, præstitit Natalis Alexander *disser. 44. in Histor. Eccles. sæcul. iv.*

III. Ex eo porrò, quod Episcopi sint superiores Presbyteris potestate jurisdictionis, necessariò consequitur, posse ab illis leges ferri, quibus Presbyteri etiam inviti & reluctantes, cogantur obtemperare; ut enim optime agebat Gerson *de potest. Eccles. considerat. 4. tom. 2. Oper. part. 1. pag. 230.* Potestas Ecclesiastica jurisdictionis in foro exteriori est potestas Ecclesiastica coercitiva, quæ valet exerceri in alterum, etiam invitum, ad dirigendum subditos in finem beatitudinis æternæ. . . Propriè verò dicitur jurisdictionis facultas, seu potestas propinqua dicendi, vel sententiandi jus in alterum, etiam invitum. Hanc eandem potestatem Episcopis asseruerunt omnes antiqui Patres. Etenim S. Justinus *apolog. 1.* ad Imperatorem n. 67. rationem reddens disciplinæ, quam Christiani ab Apostolicis acceperant, singularem Præpositum, supra Fideles constitutum, commemorat, cui reli-

Tom. II.

qui subderentur, atque obedirent. Et Dionysius, Corinthiorum Episcopus, qui circa annum Domini 160. vivebat, scribens ad Pinytum Gnessiorum Episcopum apud Eusebium *lib. 4. Hist. cap. 23.* agnovit profecto in Episcopo auctoritatem suos Clericos obstringendi legibus, & præceptis; cum Pinytum admonuerit, ne grave onus castitatis Fratrum cervicibus tamquam necessarium imponat, sed ejus, quæ in plerisque hominibus inest, infirmitatis rationem habeat. Idem fatetur S. Irenæus *lib. 4. adversus hæreses cap. 26. num. 2.* inquit: Quapropter eis qui in Ecclesia sunt, Presbyteris obedire oportet his, qui successionem habent ab Apostolis, quæ cum Episcopatus successione charisma veritatis certum, secundum Placitum Patris, acceperunt. Et magis apertè Cyprianus *epist. 27. ad Lapsos: inde à Christo Domino per temporum, & successionum vices Episcoporum Ordinatio, & Ecclesiæ ratio decurrit, ut Ecclesia super Episcopos constituatur, & omnis actus Ecclesiæ per eosdem Præpositos gubernetur.* Hieronymus verò, quem frustra Blondellus in suas partes trahere tentavit, quamvis nonnullis in locis, præsertim in *comment. cap. 1. epist. ad Titum, & epist. 85. ad Evagrium* subobscurè loquatur, alibi tamen mentem suam clariùs explicans, Catholicum dogma tueri; etenim *epist. 52. olim. 2. ad Nepotianum num. 7. tom. 1. Oper. col. 260.* ait: *Esto subjectus Pontifici tuo, & quasi animæ parentem suscipe; & epist. 41. olim 54. ad Marcellam num. 3. col. 187.* hoc inter Catholicos, & Montanistas ponit discrimen: *Apud nos Apostolorum locum Episcopi tenent; apud eos Episcopus tertius est; in Dialogo verò adversum Luciferianos adeo manifestè totam potestatem jurisdictionis in unius Diœcesis Episcopo reponendam*

I 3

pu-

putavit, ut secus unitatem Ecclesie consistere non posse affirmaverit num. 9. tom. 2. Oper. col. 182. Ecclesie salus in summi Sacerdotis dignitate pendet; cui si non exors quaedam, & ab omnibus eminens detur potestas, tot in Ecclesiis efficiuntur schismata, quot Sacerdotes. Missa facimus alia quam plurima, cum ejusdem Hieronymi, tum S. Ignatii Martyris, Tertulliani, Clementis Alexandrini, Origenis, aliorumque Patrum in eandem rem luculenta testimonia, quae videri possunt apud laudatos Petavium, Natalium Alexandrum, Bellarminum lib. 1. de Clericis cap. 14. & Josephum Binghamum Origin. Eccles. tom. 1. lib. 2. cap. 1. §. 2. qui quidem Auctor, licet heterodoxus, nihilominus hac in re à Catholicis non dissentit.

IV. Non idcirco tamen negamus, consuevisse, immò, & quandoquè in rebus gravioris momenti debuisse etiam Episcopos, priusquam quidquam decernerent inferiorum Presbyterorum consilium, & sententiam exquirere, ut tali pacto majus pondus, majoremque auctoritatem suis decretis conciliarent. Ita quippè cautum legimus can. 35. al. 27. inter Apostolicos, ex versione Dionysii Exigui: „Episcopos gentium singularem scire convenit, quis inter eos primus habeatur, quem velut caput existiment, & nihil amplius præter ejus conscientiam gerant, quam illa sola singuli, quae parochiae propriae, & villis, quae sub ea sunt, competunt. Sed nec ille, præter omnium conscientiam, faciat aliquid. Sic enim unanimitas erit, & glorificabitur Deus per Christum in Spiritu Sancto. Consilium verò Cartaginiense 4. c. 22. tom. 1. Collectionis Harduini, col. 980. præcepit, ut Episcopus sine Concilio Clericorum suorum Cleri-

„cos non ordinet, ita ut civium convenientiam & testimonium quærat; & c. 23. ut & Episcopus nullius causam audiat absque præsentia Clericorum suorum.” Quamobrem Auctor Constit. Apost. lib. 2. cap. 28. Presbyteros appellavit consiliarios Episcopi; & Hieronymus lib. 2. in cap. 3. Isaiaë vers. 3. tom. 4. Oper. col. 51. Et nos, inquit, habemus in Ecclesia Senatum nostrum, ceterum Presbyterorum; quem quidem Sacerdotum Senatum Origenes in Matthæum comparat Senatui in qualibet civitate constituto, à quo civitatis negotia administrantur. Quamvis porrò istius Senatus caput, & princeps esset Episcopus, cujus solius sententia ceterorum placito præponderat; attamen Cyprianus ab ipso sui Episcopatus exordio hanc sibimetipsi legem indixerat, nihil ut aggrederetur rei, quæ suæ Ecclesie gubernationem respiceret, sine ejusdem Senatus consilio, nec sine totius plebis consensu; quod ipsemet testatur epist. 5. ad Presbyteros, & Diaconos scribens: „Ad id verò, quod scripserunt mihi Compresbyteri nostri, Donatus, & Fortunatus, Novatus, & Gordius, solus rescribere nihil potui, quando à primordio Episcopatus mei statuerim, nihil sine consilio vestro, & sine consensu plebis, mea privatim sententia gerere.” Videri potest de hoc argumento Alteserra in Vindictis Ecclesiasticae Jurisdictionis lib. 1. cap. 12.

V. Verùm cum postea in qualibet dioecesi nimium auctus fuerit Sacerdotum numerus, quos proinde difficile foret Episcopo, quoties sibi opus esset, in unum convocare, atque in consilium adhibere, inde factum est, ut soli Canonici Ecclesie Cathedralis, quos jam ferè ubique recepta Crodangangi institutio, seu communis vitæ ratio, arctiori vinculo, veluti mem-

bra

bra cum capite, Episcopo devinciebatur, fuerint in ejusdem consiliarios adsciti; quemadmodum observat Mabillon. tom. 2. Annal. Benedict. ad ann. 837. ac prosequitur Thomassinus de vet. & nov. Eccles. discipl. part. 1. lib. 3. c. 9. & seq. Et profectò ambigi non potest, quia etiam hodie, jure Decretalium, Canonici Ecclesie Cathedralis sint consiliarii nati Episcoporum, adeo ut non liceat Episcopo aliquod gravis momenti negotium aggredi, & deliberare, inconsulto Capitulo. „Novit tuæ discretionis prudentia” (inquit Alexander III. in cap. Novit. de his, quæ fiunt à Prælat. scribens ad Patriarcham Hierosolymitanum) „qualiter tu, & Fratres tui, unum corpus sitis; ita quod tu caput, & illi membra esse probantur; unde non decet te omissis membris, aliorum consilio in Ecclesie tuæ negotiis uti; & in seq. cap. Quanto, ad eundem; Fraternitati tuæ mandamus, quatenus in concessionibus, & confirmationibus, & aliis Ecclesie tuæ negotiis, Fratres tuos requiras, & cum eorum consilio, vel sanioris partis, eadem peragas, & pertractes; quæ statuenda sunt, statuas, & errata corrigas, & evellenda dissipas, & evellas.”

VI. Sed licet Episcopus teneatur sui Capituli consilium exquirere, non propterea tamen tenetur illud sequi, nisi in casibus à jure expressis. Latum siquidem intercedit discrimen inter consilium, & consensum; ubi enim jura Capituli consensum exposcunt, illud facere cogitur Episcopus; quod major pars Canonicorum faciendum concluderit; ubi verò solum exigunt Capituli consilium, suæ obligationi faciet satis, si Canonicos consulat, quin deinde ulla adigatur lege ad eorundem amplectendam sententia;

quod colligitur ex cap. Cum olim 7. de arbitr. & cap. 1. de Capel. Monac. traditque cum communi Gonzalez in cap. Cum in veteri, 52. de elect. n. 4. Nec proinde frustraneum erit reputandum Canonicorum consilium; etsi enim Episcopus non teneatur illud sequi, consentium tamen rationibus instruitur, atque edocetur, ne inconsideratè, & præcipitanter agat; uti ad rem ponderat Sylvester verb. Consilium, & Engel ad tit. de his, quæ fiunt à Prælat. num. 1. quæ etiam causa est, cur Romanus Pontifex non soleat ardua negotia sine Fratrum suorum, idest S. R. E. Cardinalium, consilio decernere; quamquam sciat, supremæ suæ potestatis exercitium, ab eorumdem assensu nequaquam pendere, quod scitè annotarunt Glossa in cap. Fundamenta, verb. Contingeret, de elect. in 6. Hieronymus Gonzalez ad regul. 8. Cancell. gloss. 46. n. 62. & Menoch. præsum. 34. n. 24. lib. 6.

VII. Sicuti porrò Cardinales, quia sunt Assessores, Collaterales, & Coadjutores Papæ, uti eos vocat S. Bernardus lib. 4. de considerat. ad Eugenium, ideo cum à Papa in consilium adhibentur, tenentur, quid coram Deo sentiant, ingenuè aperire: „Cum per ipsum Romanum Pontificem (verba sunt Nicolai III. in cit. cap. Fundamenta, de elect. in 6.) „in quibuscumque negotiis contingeret eorum peti consilia, in consulendo per omnia liberè eidem Romano Pontifici in omnibus, quæ pro tempore imminet, liberè consulant, & assistant:” nec possunt sine culpa, consilium suum reticere, aut ambiguis verbis obducium proferre, etiamsi prævideant, illud ab aliis Cardinalibus, atque ab ipso Pontifice respiciendum; quod rectè tradunt Joannes Hieronymus Albanus de Cardinalatu quæst. 10. & Hiero-

nymus Platus *de Cardinalis dignitate, & officio c. 28.* ita Cathedralium Ecclesiarum Canonici ab Episcopo requisiti, debent mentem suam ea, qua utique decet, modestia, sed pari animi sinceritate manifestare, etiamsi de rebus consulantur, in quibus sicut liberum esse Episcopo ab eorundem Canoniconum consilio deviare.

VIII. Quænam autem sint res, de quibus Episcopus deliberare nequit sine consensu Capituli, & quænam illæ, quas decernere valet, audito dumtaxat Capituli consilio, fusè explicant Doctores *ad cit. tit. de his, quæ fiunt à Prælat. nec præsentis instituti est eas singulatim recensere.* Unum tamen animadvertimus, multum scilicet hac in re deferendum esse locorum consuetudini, qua induci potest, ut Episcopus solutus sit ab obligatione, qua cæteroquin, spectato jure communi, teneretur, requirendi sui Capituli consensum, aut etiam consilium; quod apertè colligitur *ex c. Eanoscitur, de his, quæ fiunt à Prælat. & ex cap. Non est, de consuetudine, in 6. docentque Stephanus Gratianus discept. forens. c. 100. num. ult. Zerola in præx. Episcop. part. 1. verb. Capitulum, num. 8. Barbosa de Canonis c. 42. num. 19. Fermosinus de potest. Capituli Sed. vac. tract. 2. quæst. 1. num. 4.*

IX. Jam verò ut hæc, quæ præmisimus, ad rem nostram accommodemus, cum hodie cujuslibet particularis Ecclesiæ Senatus, non ex omnibus dioceseos Sacerdotibus, sicut olim, sed ex solis constituatur Canonis Ecclesiæ Cathedralis, necesse utique non est, ut Episcopus novas Constitutiones in Synodo promulgaturus, totius Cleri sententiam efflagitet, sed satis est, si sui Capituli consilium exposcat, etsi illud sequi non teneatur, nisi in ipsis Constitutionibus aliquid

decernatur de re, puta de Ecclesia Parochiali, alicui Collegio, aut monasterio perpetuò unienda; ad quam jura majoris partis Capitula ium exigunt consensum. Quinimmo ab ea ipsa obligatione petendi Capituli consilium solutus erit Episcopus, qui per legitime præscriptam consuetudinem jus sibi adquisierit novas leges condendi, & publiandi, inconsulto Capitulo; quod reapse contigisse in diocesi Gerundensi, testatur Romaguerra *ad Constitutiones Synodales Gerundenses lib. 1. tit. 1. c. 1. num. 20. &* siquidem contrariorum eadem est disciplina, obstringeretur Episcopus non solum consilium, sed etiam sui Capituli consensum expetere, ubi idem Capitulum id juris ex antiqua consuetudine sibi vindicasset. Constant hæc omnia ex pluribus sacræ Congregationis Concilii, quæ subnectimus, responsis.

X. In causa *Urgellen.* anno 1581. *lib. 3. decretor. pag. 32.* quæsitum fuit: „An, stante Concilii Tridentini cap. 2. sess. 24. Constitutiones editæ, aut quæ in Synodalibus Constitutionibus de cætero fient, de consensu Capituli fieri debeant; an verò Episcopus per se facere Constitutiones, & publicare eas possit; & sacræ Congregatio respondit: Episcopus, in Synodo Diocæsana per se Constitutiones facere posse, absque consensu, & approbatione Cleri; requirendum tamen consilium Capituli, licet id non teneatur sequi Episcopus, præterquam in casibus à jure expressis.

XI. In causa *Burgen.* 5. Julii 1627. *lib. 13. decretor. pag. 267.* eadem interrogata: „An Archiepiscopus Burgen. in decernendo, & statuendo ea, quæ sibi benè visa fuerint opportuna, in Synodo Diocæsana, teneatur sequi consilium sui Capituli; respondit: Archiepiscopus teneri re-

qui-

quirere consilium Capituli, non autem illud sequi, circumscripta consuetudine immemorabili, vel alias legitime præscripta, necnon, alio legitimo, & sufficienti titulo, super quibus Capitulum poterit particulatim audiri.”

XII. Apud Episcopum Sarnellum *in suis epistolis Ecclesiasticis lib. 2. epist. 20. pag. 49.* extat epistola ab eadem sacræ Congregatione data ad Patriarcham Veneriarum die 27. Aprilis 1592. in qua hæc habentur: „Sacra Congregatio, per libellum Amplitudinis tuæ nomine porrectum consulta, respondit, eandem Amplitudinem tuam in Synodo Diocæsana facere posse, Constitutiones absque consensu, & approbatione Cleri; debere tamen requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in casibus à jure expressis, non obstante quod ex forma Romani Pontificalis in celebranda Diocæsana Synodo expressè habetur, ut Constitutiones in Synodo publicandæ, à Patribus per verbum *lacet*, confirmantur.”

XIII. Alia ejusdem sacræ Congregationis epistola ad Episcopum Oriolanum data 17. Maji 1599. refertur à Cardinali de Aguirre *tom. 4. Conc. Hispan. pag. 748.* cujus verba sunt: „Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, sæpius consulta, respondit, licet Episcopo, ad eumque pertinere cogere Synodum Diocæsanam absque consensu, & consilio Capituli. In ea autem Constitutiones eundem Episcopum edere, & promulgare posse, absque consensu, & approbatione Cleri; debere tamen requirere consilium Capituli, tamen illud sequi non teneatur, præterquam in quibusdam casibus à jure expressis.”

XIV. Capitulum Hispalense adversus Archiepiscopum, qui Diocæsana Synodum absque suo consensu coegerat, ad sacram Congregationem Concilii provocavit, ejusque examini hæc, inter cætera, dubia subiecit: „Primò, an ipse Archiepiscopus sine consensu dicti Capituli possit indice- re, & convocare Diocæsana Synodum. Secundò, an ipse Archiepiscopus sine consensu dicti Capituli possit in Diocæsana Synodo condere Statuta, & constitutiones de rebus gravibus, & arduis. . . Quartò, an sit necessarius assensus Clericorum Synodo interessentium, ita ut major pars, contradicendo, possit omnium, seu alterius Constitutionis exitum retardare.” Et sacræ Congregatio die 26. Novembris 1689. respondit: „Ad primum Affirmativè. Ad secundum Affirmativè; debere tamen Archiepiscopum requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, præterquam in quibusdam casibus à jure expressis. Ad quartum Negativè.” Videri poterunt de hac re dissonantes Bottus *in tract. de Synodo 3. part. num. 137. & seq.* Cardinalis de Luca *de juris. disc. 56.* de Aste Archiepiscopus Hydruntinus *in Methodo sacræ Visitationis part. 5. §. 2. num. 6. & 7. & Synodicon Ecclesiæ Beneventanæ in Append. ad Concilium Provinciale III. pag. 26. & 27.*

XV. Posito autem, quod Episcopus, priusquam Synodales Constitutiones promulget, sui Capituli consilium exposcere debeat, quo melius, & maturius suam Capitulares sententiam pandant; decet profectò, ut illas, ante Synodum, singulis Canonis expendendas tradat, omnibusque deinde in unum congregatis, quid de iisdem sentiant, requirat, & audiatur.

diat. Postquam verò Capitulum suum protulit iudicium, in Episcopi arbitrio erit aut illi acquiescere, aut in suo proposito persistere, prout magis expedire iudicaverit; ut enim optimè agebant Patres Concilii Provincialis Rotomagensis anni 1581. *tit. de Episcop. & capit. num. 28. tom. 10.* Collectionis Harduini *col. 1225.* non caput membris, sed membra capiti obsequi, atque obtemperare debent; „Declarat hæc sancta Synodus, præcipuum in ipsis Ecclesiis auctoritatem, & rerum gerendarum potestatem ad Episcopos pertinere, eosque consilio & opera Capitulorum, & Dignitatum iuvare debere, ut membrorum capiti coherentium, & obsequentium.”

XVI. Quod si Episcopus inconsulto Capitulo, novas Constitutiones ediderit, atque in Synodo promulgaverit, ille profectò, utpotè deficiente à norma jure præscripta, firmitate carebunt; quamvis, si iustæ & rationabilis deprehendantur, sanari queant à sacra Congregatione Concilii; quod aliquandò factum, testatur Cardinalis Petra in *Comment. de Constit. 1. Benedicti XII. section. unic. num. 17. tom. 4. pag. 124.*

CAPUT II.

De Synodi subscriptione.

Quoniam in Dioecesana Synodo nullus est præter Episcopum, qui jurisdictionem habeat, & potestatem ferendi leges, quod ex hætenus dictis planè liquet, docentque Bellarminus *lib. 1. de Conciliis cap. 4.* & Suarez *lib. 6. de legib. cap. 15. num. 8.* manifestè exinde conficitur, solius Episcopi, alteriusve, qui ejus loco Synodo præsit, esse, Synodales

Constitutiones sua firmare subscriptione; sicuti optimè monuit Searfanton in *not. ad Cœcoper. tom. 2. lib. 4. tit. 3. in anim. advers. num. 17.* Sed, quamquam hæc res compertissima sit, nec jure possit in quæstionem adduci; nihilominus Canonici Ecclesiæ Metropolitanæ Hispalensis acriter olim dimicantur pro astruendo sibi jure subscribendi unâ cum Archiepiscopo Synodalia decreta. Verùm, cùm causa delata fuerit ad sacram Congregationem Concilii; hæc parvi faciens, quod Altovitus, sacre Congregationis Secretarius, in suo consultivo suffragio, quod penes Nos extat, testatus fuerat, aliquas nimirum à se repertas Dioecesanæ Synodales Hispalenses, quibus Canonici post Archiepiscopo subscripserant, contra eosdem pronuntiavit; ad dubium quippè hisce verbis propositum: „An Capitulum, seu Canonici ab illo deputandi ad intentionem celebrationi Synodi, debeant unâ cum Archiepiscopo subscribere Synodo Dioecesanæ;” die 26. Novembris 1689. respondit: *Negativè.*

II. Neque Canonicis suffragatur exemplum Concilii Generalis, cui etsi Romanus Pontifex vel per se, vel per suos præsit Legatos, omnes subscribunt Episcopi; siquidem Episcopi in Concilio Generali Summo Pontifici assident, non tamquam meri consilarii, verùm etiam tamquam Judices, ut ostendunt Cardinalis Turrecremata *Summ. Eccles. lib. 3. cap. 63. & 64.* Melchior Canus *de Locis Theolog. lib. 5. cap. 5. quæst. 2.* & Bellarminus *cit. lib. 1. de Conciliis cap. 18.* Canonici autem ad Dioecesanam Synodum vocantur tamquam meri Episcopi consilarii, non verò ut Judicis partes ibidem assumant; quapropter non debent Synodo subscribere, ne videantur sibi usurpare censoriam, & judi-

ciariam potestatem, quam ex subscriptione inferri, animadvertit laudatus Canus *de Loc. Theolog. lib. 5. cap. 5. pag. 154. Patavin. edit. ann. 1714.* inquit: „Consilarii, qui non sunt simul Judices, non solent iudicio, sententiæque subscribere. At in Synodali sententia, loquitur de Concilio Generali, non Pontificis solùm, sed cæterorum Episcoporum subscriptiones adponuntur. Sunt igitur sine dubio Judices.”

III. Ex eo porrò, quod Episcopi in Concilio Generali sint veri Judices, cave, ne inferas, teneri Romanum Pontificem in ferenda sententia majorem partem Judicium sequi, eorumque doctrinam approbare; etenim, uti ratiocinatur idem Melchior Canus, quamvis omnes Episcopi sint veri Judices, supremum tamen iudicium est à Christo Domino suo in terris Vicario commissum, eidem munus demandatum, quotquot in errorem deflexerunt, sive pauciores, sive plures numero fuerint, ad veram fidem revocandi; juxta illud, quod Petro dixit Christus *Luc. 22. Rogavi pro te, ut non deficiat Fides tua: & tu aliquandò conversus, non unum, & item alterum, sed sive paucos, sive multos, confirma fratres tuos.* Quocirca Damasus Papa scribens ad Episcopos per Illyricum constitutos numerum Concilii Ariminensis contemnendum dixit, eò quod illi non accesserit Romani Pontificis sententia, atque prævalenti multitudini unum Vincentium Capuanum, aliosque paucos opposuit Episcopos, qui contra Concilii iudicium steterunt: „Neque enim, ait, præjudicium aliquod fieri potuit per numerum Arimini congregatum; quando constat neque Romanum Episcopum, cujus ante omnia decebat eos expectare decretum, neque Vincentium, qui tantis annis Episco-

patum inviolabiliter custodivit, neque alios talibus præbuisse consentum;” apud Petrum Coustant *Epist. Roman. Pontif. tom. 1. col. 486.* Hanc supremam Romani Pontificis præter cæteros Episcopos prærogativam agnovit Œcumenica Synodus Florentina, cui solus Eugenius IV. qui eidem per se præfuerat, subscripsit definiens: *Ego Eugenius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus, ita definiens subscripsi; cæteri verò, licet Pontifici assiterint tamquam Conjudices, in Pontificis tamen reverentiam se abstinerunt à verbo definiens, solumque dixerunt: Ego N. Episcopus subscripsi; cùm cæteroquin in aliis Conciliis, quibus summus Pontifex per suos præfuit Legatos, ac præsertim in Tridentino quilibet subscripserit definiens, exceptis Procuratoribus absentium, qui ad suffragium decisivum non fuerunt admissi, quod alibi fuit à nobis adnotatum. Plura, quæ ad rem faciunt, legi poterunt apud Gravinam de causa efficiente Conciliorum tom. 8. Biblioth. Max. Pont. pag. 895. & Perimezzius tom. 1. Dissert. Eccles. diss. 5. pag. 162. & seq.*

IV. Quia verò etiam in Concilio Provinciali Episcopi Suffraganei adsunt tamquam Judices, ita ut eorundem, aut majoris partis eorum sententia prævaleat sententiæ Metropolitanæ, quod colligitur ex *Can. Archiepiscopus, 9. quæst. 3.* docentque Turrecremata in *Can. per singulas. ead. caus. & quæst. 104. de accusat.* propterea ejusdem Synodi decreta omnes subscribunt. Quem morem retentum videmus etiam à Concilio Provinciali Romano anni 1725. cui præter Summum Pontificem Benedictum XIII. qui illi præfuerat, tamquam Romanæ provinciæ Metropolitanus, omnes subscripserunt, quotquot intervenerant Cardinales, Episcopi, & Pro-

Procuratores absentium. Et siquidem, quod à majori parte conclusum est, jam habeat vim legis, totam obligantis provinciam; etiam illi, qui cæteroquin dissenserunt, coguntur aliorum acquiescere iudicio, ac Synodalia statuta acceptare, suaque corroborare subscriptione, quamquam iis, qui se gravatos sentiunt, suppetat remedium appellationis ad Sedem Apostolicam. Ita rectè definitum fuit à Concilio Provinciali Narbonensi anni 1609. *cap. 29. in fin. tom. 11.* Collectionis Harduini *col. 32.* „Quo absoluto, & factis acclamationibus, decretis ejus manu propria tam Episcopi, quam Procuratores subscribant, licet in omnibus nomine proprio non consenserint; judicia enim sanioris, & majoris partis prævalent, & quod conclusum fuerit à pluribus censetur approbatum. Qua non obstante subscriptione, si in aliquibus quis se gravatum senserit viam Juris per appellationem ad summum Pontificem Provincialis Concilii Judicem ei pate-re declaramus.” Quod si quis adeo pertinaciter suæ adhæserit opinioni, ut majoris partis sententiæ cedere recusaverit, eum aut è consensu expelli, aut anathemate percelli, jusserunt Patres Concilii Toletani VIII. anni 653. *cap. 11. tom. 3.* Collectionis Harduini *col. 965.* agentes: „Cum verò quælibet sancta Synodus agitur, aut pacificè inter Pontifices quippiam definitur; si pauciores per nescientiam, vel contentionem fortè dissentiant, aut commoniti plurimorum sententiæ cedant, aut ab eorum coetu cum dedecore confusionis abscedant, aut excommunicationis annuæ sententiæ luant.”

V. Quod verò attinet ad Presbyteros, Provinciali Synodo quandoquæ præsentibus, non unam semper fuisse comperimus in re, quam versamus,

Ecclesiæ disciplinam; ad plures quippe ex provincialibus Synodos Presbyteros unâ cum Episcopis fuisse vocatos, eorumdemque Acta subscripsisse, constat tum ex Concilio Arelatensi I. habito anno 314. cui plures Presbyteros, quinimò & Diaconos, atque etiam Exorcistas subscriptos legimus in ejusdem Actis editis à Sirmondo; tum ex Concilio Romano I. sub Symacho anni 499. cui sexaginta octo Presbyteros, & septem Diaconos subscriptos invenimus; tum denique, ut alia plurima præmittamus, ex alio Concilio Romano sub Gregorio II. anni 721. ubi Episcopi, Presbyteri, Diaconi, sub hac formula, Decretis ab ipsis omnibus communi nomine promulgatis subscripserunt: „Opportunus gratia Dei Episcopus Ecclesiæ Maturanensis huic Constituto à nobis promulgato subscripsi. Sisinnius S. R. E. tituli S. Sixti Presbyter huic Constituto à nobis promulgato subscripsi. Musculus humilis Diaconus sanctæ Sedis Apostolicæ huic Constituto à nobis promulgato subscripsi.” *tom. 2.* Collectionis Harduini *col. 962. & tom. 3. col. 1866. & seq.* Verum, quamquam olim fuerit in potestate Episcoporum, Presbyteros, atque interdum etiam Diaconos, ad Concilium Provinciale cum jure suffragii admittere; postea tamen suffragium decisivum concessum fuisse solis Abbatibus, habentibus jurisdictionem quasi Episcopalem, eruitur ex Concilio Londonensi anni 1075. in qua cautum fuit, „ne quis in Concilio loquatur, præter licentiam à Metropolitanò concessam, exceptis Episcopis, & Abbatibus,” qui pariter ejusdem Concilii statutis subscripserunt; *tom. 6.* ejusdem Collectionis *part. 1. col. 1558.* Nec mirum est, Abbates fuisse hac prærogativa donatos, cum iidem, sive ex privile-

gio,

gio, sive ex consuetudine, jus etiam acquisierint interveniendi Conciliis Oecumenicis; quod profectò jam ante Concilium Constantiense contigisse, asserit Cardinalis Cameracensis in schedula eidem Concilio oblata, apud Emmanuelem à Schelstrate, inquit: „Item sciendum est quod, quando in Conciliis Generalibus soli Episcopi habebant vocem definitivam, hoc fuit, quia habebant administrationem populi.... postea additi fuere Abbates eadem de causa, & quia habebant administrationem subjectorum.” Quamobrem iidem, atque ob eandem rationem, jurisdictionis scilicet, quam exercent in subditos, Ordinum quoque Regularium Superiores Generales subscripserunt decretis Concilii Florentini & Tridentini.

VI. Alii verò Presbyteri, nullatenus jurisdictione quasi Episcopali, à Provincialibus Conciliis sunt exclusi, exceptis dumtaxat Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, qui sunt ad illa invitandi, ut vel per se, vel per suos intersint nuntios, seu Procuratores; uti habet textus in *Cap. etsi membra, de his quæ fiunt à Prælati sine consensu Capituli*, ubi Innocentius III. ait: „Provincia Senonensis Capitula Cathedralium Ecclesiarum ad Nos querimoniam transmissit, quod Archiepiscopus Senonensis, & ejus Suffraganei, Procuratores eorum, nuper ad Provinciale Concilium convocatos, ad tractatum eorum admittere noluerunt. Visum fuit Nobis, & Fratribus nostris, ut Capitula ipsa ad hujusmodi Concilia debeant invitari, & eorum nuntii ad tractatum admitti, maxime super illis, quæ ipsa Capitula contingere dignoscuntur.” Non tamen præfatos Canonicos, eorumve Procuratores aliam habere vocem, nisi merè con-

sultivam, Juris communis vestigia sectantes disertè declararunt Patres Concilii Provincialis Burdigalensis, anni 1583. *cap. 34. tom. 10.* Collectionis Harduini *col. 1379.* ubi agentes de Concilio Provinciali, edixere: „Capitula Cathedralium Ecclesiarum spectatim ad Synodum invitentur, eisque liceat delegare ex suis Capitulis Canonicos, qui Synodo intersint, ac eorum mandata referant. Sciant autem se in Synodo tantum consulendi, non autem decernendi potestatem habere.” Cumque in alio Concilio Burdigalensi, celebrato anno 1624. Procurator Capituli Santonensis contendisset, omnes Procuratores Capitulum in Concilio, in rebus Conciliaribus de dirigendis vocem decisivam habere; communi Patrum sententia jussus est suam opinionem, tamquam erroneam, atque Ecclesiæ praxi, & Romani Pontificis decretis contrariam, retractare; simulque statutum, ne quis deinceps eandem tenere, docere, & propugnare auderet. „Sacro approbante Concilio, decretis ultimi Concilii Provincialis Burdigalensis inhaerentes, opinionem quorundam, qui ausi sunt asserere, præter Episcopos, quosdam etiam alios habere vocem decisivam in Concilio Provinciali, ut erroneum judicamus; quibuscumque deinceps eandem proponere in concionibus agitare, docere, & tenere prohibentes;” *tom. 11.* Collectionis Harduini *col. 152.*

VII. Non solum autem Canonici Ecclesiarum Cathedralium, eorumve Procuratores auctoritatem non habent quidquam decernendi in Concilio Provinciali, sed poterunt etiam è Congregationibus, quæ sessionibus præmitti solent, excludi, cum à Patribus de re aliqua est in illis pertractandum, quam propalare nequeat sine violatione ju-

ramenti, aut obedientiæ debitæ superiori, vel alia subest justa causa eos non admittendi; quemadmodum docent. Fagnanus *in cit. cap. Etsi membra, num. 14.* & Pirhing. *ad eumd. tit. §. 5. num. 19.* Ex quibus concludimus, unam eandemque esse conditionem Capitulorum Ecclesiarum Cathedralium in Synodis tam Provincialibus, quam Dioecesanis; etenim tam ad istas, quam ad illas sunt vocandi; in utrisque votum habent merè consultivum, & neutris decreta subscribunt.

CAPUT III.

De Synodaliū decretorum revisione, & approbatione.

Cum in Provincialibus Conciliis, quæ antiquioribus Ecclesiæ sæculis cogebantur, recens subortæ hæreses interdum damnarentur, & gliscentes per provinciam errores sollicita cura præfocarentur; inde factum est, ut eorundem. Acta per synodalem epistolam ad Romanum transmitterentur Pontificem, ut accedente primæ Sedis, & Jesu-Christi in terris Vicarii approbatione, quod in illis particularibus Episcoporum cœtibus fuerat deliberatum, tamquam Fidei dogma ab omnibus reciperetur orthodoxis, unaque esset ubiquè omnium Fides. Hujus disciplinæ testimonium perhibent Patres Concilii Carthaginensis, & Milevitani ejusdem anni 416. qui post proscriptos Pelagii, & Cælestii errores, quod à se gestum fuerat Innocentio I. totius Ecclesiæ principatum tenenti significarunt, rogantes, ut Apostolicæ suæ auctoritatis fulcrum, & robur Conciliaribus statutis adjiceret. *Hoc itaque gestum scripserunt Patres Carthaginenses, tom. 1. Collectionis Harduini col.*

1214. Domine Frater, sanctæ charitati tuæ intimandum duximus, ut statutis nostræ mediocritatis etiam Apostolicæ Sedis adhibeatur auctoritas. Et Patres Milevitani *ibid. col. 1221.* Quia te Dominus gratiæ suæ præcipuo munere in Sede Apostolica collocavit, talemque nostris temporibus præstitit, ut nobis potius ad culpam negligentiam valeat, si apud tuam venerationem, quæ pro Ecclesia sunt suggerenda, tacuerimus. Innocentius verò litteris ad eosdem datis, eos hoc nomine plurimum commendat, quod scilicet exquirentes primæ Sedis oraculum, eorumque, quæ à se gesta fuerant, confirmationem ab eadem petentes, sanctissimis Ecclesiæ legibus obtemperaverint, & prisca calcaverint instituta Patrum, qui non humana, ait ad Episcopos Carthaginenses congregatos, sed divina decrevere sententia, ut quidquid quamvis de disjunctis, remotisque provinciis ageretur, non prius Sedis notitiam perveniret; ut totæ hujus auctoritate, justa quæ fuerit, pronuntiatio firmaretur; indeque sumerent cæteræ Ecclesiæ (velut de natali suo fonte aquæ cunctæ procederent, ex per diversas totius mundi regiones puri latices capitis incorrupti manerent) quid præcipere, quos abluere, quos veluti cœno inmundabili sordidatos, mundis digna corporibus unda vitaret; & ad Patres Milevitanos: Diligenter ergo, & congruè Apostolici consultiis honoris, arcana (honoris, inquam, illius, quem præter illa, quæ sunt extrinsecus, sollicitudo manet) omnium Ecclesiarum (super auxiliis rebus, quæ sit tenenda sententia; antiquæ scilicet regulæ formam secuti, quam toto semper Orbe memcum nostis esse servatam.... Præ-

ser-

sertim quoties Fidei ratio ventilatur, arbitror, omnes Fratres, & Coepiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est sui nominis, & honoris auctorem, referre debere, velut nunc retulit vestra dilectio, quod per totum Mundum possit Ecclesiis omnibus in commune prodesse. Apud Petrum Constant. *Epist. Roman. Pontific. tom. 1. col. 889. & 896.* Eandem confirmationem à Zosymo Papa petiisse alia duo Africana Concilia, contra Pelagianos pariter coacta, testatur mox citandus Prosper *in libro contra Colatorem, & constat ex ejusdem Zosymi epistola, quam ex ms. codice Vaticano profert Baronius ad ann. 417. num. 19. & seq.* Similiter Cæsarius Arelatensis Episcopus confirmationem secundæ Synodi Arausicanæ postulavit à Felice Papa, eoque præmortuo, impetravit à Bonifacio II. quod narratur *in vita ejusdem Cæsarii lib. 1. sub fin. apud Mabillonium in sæcul. I. Benedictin. pag. 646. Venet. edit. & colligitur ex epistola Bonifacii tom. 2. Collectionis Harduini col. 1109.*

II. Ab Apostolica verò confirmatione Provinciale Concilium mutuari infalibilem auctoritatem, ita ut in Fide errare nequeat, rectè docent Melchior Canus *de Loc. Theolog. lib. 5. c. 4. conclus. 5.* Bellarminus *lib. 2. de Conciliis cap. 5.* pluribusque argumentis ostendit Thomassinus *disert. 9. in Concilia Cartaginiense, & Milevitana.* Enimverò, nisi res ita se haberet, ajunt Canus, & Bellarminus, non possent dici, irreformabili Ecclesiæ judicio, proscripti errores Helvidii, Pelagii, & Priscilliani; quorum primus damnatus est à Concilio Telensi, confirmato à Siricio; alter à præfatis Conciliis Africanis, confirmatis ab Innocentio, & Zosymo; tertius à Concilio Toletano, confirmato à Leone Mag-

no: quæ quidem Concilia fuere tantum Provincialia. Accedit, quod Augustinus, & Prosper rem contra Pelagium omninò confectam sunt arbitrati, postquam Africanorum Antistitum Synodalis sententia, in eundem prolata, ab Apostolica Sede fuit approbata. Augustinus quippè *serm. 131. olim 2. de verb. Apost. num. 10. tom. 5. Oper. col. 645.* inquit: Jam de hac causa duo Concilia missa sunt ad Sedem Apostolicam; inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est, utinam aliquando finiatur error. Et rursum *lib. 2. Oper. imperfect. contra Julian. num. 103. tom. 10. Oper. col. 993.* Quid adhuc quæris examen, quod jam factum est apud Apostolicam Sedem? Quod denique jam factum est in Episcopali judicio Palestino... Dam-nata ergo hæresis ab Episcopis non adhuc examinanda, sed coercenda est à potestatibus Christianis. Prosper autem *contra Collat. cap. 21. aliis 41.* Tunc istorum machinæ fractæ sunt... quando beatæ memoriæ Innocentius nefandi erroris capita Apostolico mucrone percussit; quando Pelagium ad proferendam in se, suosque sententiam, Palæstinorum Episcoporum Synodum coarctavit; quando Africanorum Conciliorum decretis beatæ recordationis Papa Zosymus sententiæ suæ robur adnexuit, & ad impiorum detractionem gladio Petri dextris omnium armavit Antistitum. *Quare non immeritò laudatus Thomassinus loc. cit. n. 1.* Provinciales Synodos ab Apostolica Sede confirmandas esse, & ubi confirmatæ fuerint, tunc in auctoritatis summum columnam eas recipi, nec posse ab eis, circa hæreseos discrimen, provocari.

III. Hæc de Provincialibus Synodis, in quibus hæreses damnabantur,

&